

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2019

Přemysl Staněk

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra filozofie

Studijní program Humanitní studia

Studijní obor Humanistika

Bakalářská práce

Expanze křesťanství v Novém světě

Přemysl Staněk

Vedoucí práce:

PhDr. ThLic. Drahomír Suchánek Ph.D. Th.D.

Katedra filozofie, Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2019

Tímto bych rád poděkoval PhDr. ThLic. Drahomíru Suchánkovi Ph.D. Th.D. za odborné vedení, ochotu a trpělivost, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

Obsah

1. Úvod.....	6
2. Počátky kolonizace	8
2.1 Počátky osidlování.....	8
2.2 Sedmnácté století.....	10
2.3 Osmnácté století	14
3. Charakteristika domorodých obyvatel	16
3.1 Rozdělení jednotlivých kmenů	17
3.1.1 Pueblané	17
3.1.2 Kmeny žijící v lesích	18
3.1.3 Civilizované kmeny	20
3.1.4 Kmeny z Velkých plání	21
3.2 Charakteristické rysy indiánských kultur.....	22
4. Konverze domorodých obyvatel.....	24
4.1 Průběh akulturace	24
4.2 Průběh asimilace.....	26
4.2.1 Kulturní asimilace	27
4.2.2 Vnitřní obrana domorodých obyvatel.....	29
4.3 Aspekty křesťanské misie	30
5. Průběh christianizace mezi černošskými obyvateli	33
5.1 Černošští obyvatelé amerických kolonií.....	33
5.2 Christianizace jako cesta ke svobodě	35
6. Závěr	37
7. Resumé.....	42

1. Úvod

Kolonizace Severní Ameriky představuje velmi citlivé téma, které bývá zpracováno z mnoha rozdílných úhlů pohledu. Domorodí obyvatelé, kteří takto byli označováni z pohledu bílých kolonizátorů, tvořili rozličnou strukturu obyvatel. Mezi sebou vedli válku již po mnoho desetiletí před příchodem kolonizátorů, avšak teprve nově příchozí dokázali přerušit křehkou rovnováhu mezi využitím přírodního bohatství a vlivem člověka na přírodu. Nárokovali si nejen materiální bohatství a osvojení dovedností nutných k přežití v nové zemi, ale také duchovní část osobnosti domorodých obyvatel, kteří by se tak mohli vymanit z domnělé primitivnosti a zaostalosti.

Následující práce je zaměřena na proces kolonizace a christianizace domorodých obyvatel Severní Ameriky mezi 16. až 18. stoletím. V tomto období se domorodí obyvatelé, nazývaní Indiáni, s novými přistěhovalci postupně seznamovali a navazovali kontakt. Primárním cílem této práce je vymezení způsoby, jakými docházelo k seznamování Indiánů s novým náboženstvím, a za jakých podmínek toto nové náboženství přijímali. Sekundární cíl spočívá v deskriptivním vymezení základních událostí, které se v tomto období udály, a ve stručném vymezení náboženství vybraných domorodých obyvatel, kteří byli christianizací přímo ovlivněni. Druhým sekundárním cílem je zjistit, jakým způsobem byli kolonizací a christianizací ovlivněni černošští obyvatelé, zejména ti, kteří byli dříve do země přivezeni na otrokářských lodích.

Práce je rozčleněna do čtyř kapitol. První kapitola pojednává o historickém vývoji kolonizačních snah na severoamerickém kontinentu, přičemž důraz je kladen především na osidlování britskými puritány, čímž bych rád uvedl čtenáře do historického kontextu za účelem správného pochopení příčin a také očekávání christianizace indiánů. Druhá kapitola představuje vybrané kmeny domorodých obyvatel, na které byla cílena christianizace. Třetí kapitola obsahuje vymezení samotného procesu christianizace, který se odehrával především formou více či méně násilné akulturace či asimilace. Poslední kapitola vymezuje způsob, jakým byli christianizováni černošští přistěhovalci. Zjištěné poznatky jsou následně komparovány a shrnuty v konečné diskusi.

V práci vycházím především z knižních publikací Svatavy Rakové, která se zaměřuje na kolonizaci Severní Ameriky britskými dobyvateli. Z hlediska náboženských tradic čerpám z knih Davida Václavíka a Thomase Jeiera. Ve všech případech se jedná o shrnutí sekundárních poznatků o vývoji americké religiozity z etnologického, antropologického a religionistického hlediska. Z cizojazyčných zdrojů poskytují relevantní informace zejména Ross Enoch, Kelly Wisecup či Barry Pritzker. V novějších studiích se již objevují záznamy o historii pojednávající o problematice kolonizace a christianizace z pohledu potomků domorodých obyvatel, což se ukazuje jako nezbytný předpoklad pro získání co nejobjektivnějšího pohledu na celý proces přijetí křesťanství. Ačkoliv nelze zaujmout zcela neutrální přístup, není taktéž možné idealizovat vymezené období či zjednodušovat problematiku odlišného přístupu a krutého zacházení s domorodými obyvateli.

Pomocí změny pohledu na domorodé obyvatele se podařilo uchovat alespoň část indiánských zvyků až do dnešní doby, avšak z původní mnohamilionové populace již zůstala pouze nepatrná část. Proces christianizace se odehrával téměř po celém světě, avšak pouze v Severní Americe byl spojen také se vznikem nových osad, měst a celých států. Zhodnocení nových souvislostí, které jsou obsaženy v českých i cizojazyčných odborných zdrojů, pomůže osvětlit skutečný proces postupu kolonizátorů napříč americkým kontinentem a pochopit proměnlivost vztahu mezi novými osadníky a domorodými obyvateli. Na základě podrobnějšího popisu specifických událostí bude taktéž ukázáno, jaké způsoby používali bílí kolonizátoři k získání důvěry, a jakým způsobem se snažili Indiáni bránit svá životně důležitá prostředí. Výsledné závěry mohou posloužit jako podklad pro další studie vztahující se k tomuto tématu i jako cenné zdroje informací.

2. Počátky kolonizace

Počátky příchodu bílých dobyvatelů na americký kontinent nejsou přesně zdokumentovány, avšak masovější imigrace se odehrávala až od 16. století. Kontakt domorodých obyvatel s Evropany se odehrával zejména na východním pobřeží, a nově příchozí s sebou přinášeli doposud neznámé nástroje a dovednosti. Do Nového světa přinášeli „*nástroje vyrobené z ostré oceli; nádoby na vaření z mědi, která v ohni nepraskala, či zbraněmi, které byly mnohem ničivější nežli kopí, luky a šípy*“ (Zimmerman, 2003, s. 28). Domorodí obyvatelé kontinentu reagovali na nově příchozí povětšinou se zvědavostí, avšak ti je považovali za ekonomicky a kulturně zaostalé. Domnívali se, že evropská kulturní civilizace představuje vrchol lidského vědění, a ostatní národy za ní zaostávaly. V evropských zemích byla příroda a dění v ní považováno za ohrožující, a proto jim „*neimponovalo, jak se přírodní svět zdál být integrální součástí kultury a spirituality indiánů. Křesťanské učení pohlíželo na přírodu jako na služebnici lidstva, kterou je třeba ovládat*“ (Zimmerman, 2003, s. 29). Pohled křesťanské doktríny na nové prostředí determinoval jejich chápání způsobu života i fungování celého systému.

2.1 Počátky osidlování

Religiozita na území severoamerického kontinentu je, i přes zdání homogenity, poměrně pestrá. Již v období počátků osidlování kontinentu evropskými dobyvateli se tito dobyvatelé setkávali s osobami, které kontinent obývali po mnoho staletí. Na území dnešní Floridy připluli „*první evropští kolonizátoři vedení španělským dobrodruhem Juanem Poncem de Leon již v roce 1513. O osm let později vznikla na obsazeném území první misijní (katolická) stanice, jejíž činnost byla ale relativně brzy ukončena z důvodu neustálých útoků ze strany domorodého obyvatelstva*“ (Václavík, 2013, s. 51). Ani pozdější pokusy založit trvalejší misii se nesečkali s úspěchem. Teprve na konci 16. století byla „*založena misionářská osada sv. Augustina, která je považována za první stálou křesťanskou osadu a kolonii na území dnešních Spojených států. Aktivity misionářů však byly omezeny jen na relativně malé území kolem osady*“ (Václavík, 2013, s. 52).

I přes tento první úspěch se však za symbolický počátek kolonizace Ameriky považuje připlutí a usazení „*první skupiny puritánů, zvaných Poutníci, kteří založili kolonii Plymouth v pozdějším státě Massachusetts*“ (Putna, 2010, s. 10). Motivací Poutníků k založení nové

osady se stalo především pronásledování ze strany anglikánské církve. V novém prostředí se snažili „založit duchovně vzornou a morálně čistou společnost církve“ (Putna, 2010, s. 11). Zanedlouho připluli do oblasti Nové Anglie další puritáni, avšak nedostatečná znalost prostředí ohrožovala nově příchozí, neboť nebyli schopni zajistit si dostatek potravin. Pokud by jim „nepomohli místní indiáni z kmene Wampanoag, nejspíše by zemřeli všichni. Proto se od roku 1623 slaví na počest této události den Děkůvdání“ (Putna, 2010, s. 12).

Příchod nových osadníků také výrazně změnil celkový postoj k půdě, kterou doposud obývaly domorodé kmeny. V tradičních popisech rané americké historie je patrné, že příchod nových dobyvatelů znamenal založení koloniálních základů, které sloužily jako opevnění na okrajích doposud obývané části kontinentu. V některých případech převzali Britové opevnění, které tu před nimi zanechali Španělé a Francouzi, přičemž půda domorodých indiánů se již „stala novým majetkem evropského impéria. Tato tendence nejenže popírá suverenitu domorodých obyvatel a hranice jejich země, ale také výrazně mění hranice atlantského světového impéria s nepřiměřenou jasností“ (Barr, 2011, s. 15). Domorodé indiánské kmeny považovaly zemi za posvátnou, a tento vztah se jim podařilo udržet na většině severoamerického kontinentu až do počátku 19. století.

Právě půda představovala cennou komoditu, jejíž význam však vzrůstal úměrně námořní situaci – čímž bezpečnější byla cesta přes Atlantský oceán, tím více poutníků bylo ochotno odejít do Nového Světa a získat zde půdu. Zatímco pro Portugalce, a do jisté míry ani pro Španěly nepředstavovala oblast Nové Anglie cenný prostor, neboť doposud neobjevili naleziště zlata, Angličané si tuto oblast oblíbili z důvodu podobného podnebí a klimatických podmínek. (Raková, 1997, s. 11 – 13). Za počátek kolonizačních snah Anglie lze považovat „rok 1578, kdy královna Alžběta vydala šlechtickému podnikateli Humphrey Gilbertovi kolonizační patent, který ho opravňoval k zabírání půdy na Novém kontinentu ve jménu Anglie“ (Raková, 1998, s. 31). Tento dekret měl platnost šest let, a právě během tohoto období se zejména katolíci začali usazovat na území později nazvaném Nová Anglie.

Angličané začali nových kolonií využívat zejména jako základny pro boj s piráty i jako místo, kde bylo možné pěstovat středomořské plodiny (zejména na Floridě). (Raková, 1998, s. 36 - 37) V roce 1585 byla do Nového světa vyslána kolonizační výprava pod velením Richarda Grenville, které se následně podařilo založit první anglickou kolonii Roanoke. Důležitým prvkem jejich společenství se stal kodex, který „zakazoval nucenou práci Indiánů, krádeže vlastnictví Indiánů, znásilňování domorodých žen a nedovolené vniknutí do domorodého obydlí.“ (Raková, 1998, s. 40) I přes poměrně tolerantní přístup k domorodým

obyvatelům si však první osadníci zachovávali striktní vnitřní jednotu, založenou na již zmíněných křesťanských principech. Protože „anglická vláda zasahovala do koloniálních záležitostí pouze okrajově, a proces osídlování ponechávala z naprosté většiny na osobní iniciativě jednotlivců,“ (Volný a kol., 2006, s. 14) osadníci v nových koloniích potřebovali ustanovit nový systém vládních institucí. Snahy o trvalé osídlení této oblasti však byly neúspěšné, neboť všech 117 prvních obyvatel bylo povražděno, nejspíše domorodými indiány. I přesto, že se zprávy o této události donesly na britský kontinent, nevyžádaly si okamžitou negativní reakci. I nadále se konala vzájemná setkání kolonistů a indiánů, přičemž svůj podíl na tomto mělo nepochybně nedostatečné dokumentování probíhajících událostí (Raková, 2005, s. 78 -79).

Konec 16. století znamenal neutuchající boje mezi španělskými katolickými držiteli půdy, francouzskými hugenoty a protestantskými Brity. Boje se vedly například o novou osadu Fort Caroline, která ležela na území zabraném Španělskou korunou. Francouzi do Nového světa uprchli před náboženskou nesnášenlivostí ve své zemi, kde se moci chopil katolický král, a když neuspěli v jihovýchodní části, přesunuli se do severní části východního pobřeží. V této době se jednalo spíše o získání dominance v daném území nežli o snahu o náboženskou konverzi domorodých obyvatel (Johnson, 2000, s. 20 – 21).

2.2 Sedmnácté století

Přelom šestnáctého a sedmnáctého století znamenal přetrvávající boje nejen s domorodým obyvatelstvem, ale také se španělskými kolonizátory, kteří přicházeli především z Mexika. Po jistém útlumu nabyly kolonizační aktivity Angličanů vyšší intenzity na začátku 17. století. Angličtí dobyvatelé začali přicházet ve větším počtu, a výsledkem jejich aktivit bylo „založení osady Jamestown v roce 1607 ve Virginii, která se stala také první stálou anglickou kolonií na území Severní Ameriky. Důvody osídlení tohoto území byly čistě ekonomické“ (Václavík, 2013, s. 53). Také zde se projevila nezkušenost s obstaráváním zásob a zemědělstvím. Ani vedení poměrně známého Johna Smithe nezabránilo projevům hladomoru, zejména z důvodu nedostatečného přizpůsobení se klimatickým podmínkám. Dle dochovaných materiálů jim pomohla zejména dcera náčelníka místních indiánů Pocahontas, jejíž vztah se Smithem však zůstává opředen legendami. Smith ve svých zápiscích zdůrazňoval, že jeho zajetí mu pomohlo poznat kulturu indiánů a pochopit způsob, jak lze přežít v nehostinných podmínkách neobdělané půdy (Smith, 2006, s. 86 – 88).

Právě puritáni pocházející z Británie se zasadili o větší rozšíření osad dále od pobřeží. Jejich způsob života, který se skládal především ze života ve velkých a rozvětvených rodinách a zdokonalování farmaření, jim umožnil rozšíření jejich víry i do odlehlých oblastí. Svou misi však považovali za nutné zlo, a součástí jejich víry a nedostatečných informací bylo „přesvědčení, že klima je pro ně nezdravé a nutně plodí nemoci, a v zásadě považovali pobyt v Americe za nutné zlo.“ (Raková, 1997, s. 41) Negativní přístup pouze podpořil napjaté vztahy s domorodými obyvateli, v nichž noví přistěhovalci nezdědka vnímali rivaly.

Počáteční vztahy však nebyly napjaté natolik, aby noví přistěhovalci usilovali o vyhubení domorodých obyvatel. Některé kmeny, například Čerokiové, kteří obývali půdu na jihovýchodě amerického kontinentu, „nepovažovali válku za nutnost. Naopak se bojem cítili pošpiněni, proto se museli složitým způsobem očistit a navštívit dům kněze“ (Jeier, 2013, s. 75). V sedmnáctém století se proto snažili s bělošskými přistěhovalci udržovat mírové vztahy, a dovolili dokonce pokřtít některé své děti, které následně docházeli do nově vzniklých škol (Raková, 1997, s. 54 – 55). S nově poznávaným křesťanstvím měli Čerokiové společnou představu Onoho světa, neboť „dobří lidé přijdou do světlé a přátelské říše, kde nepřetržitě svítí Slunce, zatímco zlí lidé budou nuceni snášet mučení v říši zla“ (Jeier, 2013, s. 73). Protože nově příchozí obyvatelé si velmi brzy uvědomili, že potřebují pomoc domorodých indiánů, přistupovali k jejich náboženským představám z větší míry otevřeně, snažíce se najít vzájemné shody. Také „množství smíšených manželství podporovalo dobré vzájemné vztahy, které tak nebyly založeny na čistě ekonomickém základu“ (Jeier, 2013, s. 77).

Kromě Virginie se anglické osídlení začalo šířit i do severních oblastí zálivu Chesapeak. Už v roce 1634 tak vzniká kolonie Maryland, kterou zakládá Cecilius Calvert, druhý lord Baltimore. Na rozdíl od Virginie je vznik Marylandu výrazně spojen s náboženskými pohnutkami, protože lord Baltimore byl katolík a tato kolonie vzniká právě jako útočiště pro anglické katolíky. Díky tomu se Maryland stává centrem severoamerického katolicismu a od roku 1790 i sídlem prvního „amerického“ biskupa, a to i přesto, že v něm katolíci nikdy netvořili většinu (Václavík, 2013, s. 53 - 54). Tento postup však předpokládal dlouhý vývoj mnoha desetiletí, v němž se výrazně proměnila struktura obyvatel, jejich náboženské cítění a postoj k moci.

Katoličtí obyvatelé nově vzniklé komunity se začali označovat za svaté, neboť se po vzoru kazatele „leidenské“ obce a jednoho ze zakladatelů kongregacionalismu Johna Robinsona snažili klást důraz na mravní čistotu a pojetí církve jako dokonalé křesťanské společnosti plně se prolínající se státem. Snahy o čistý náboženský život vyústily roku 1620

do uzavření Mayflowerské smlouvy, která se stala základem pro další fungování plymouthské kolonie. Obsah této smlouvy vycházel z předpokladu, že osudy těchto svatých členů komunity jsou výsledkem smlouvy mezi nimi a Bohem, který jim dal novou zemi k dispozici, aby zde mohli založit dokonalou křesťanskou obec (Václavík, 2013, s. 55 - 56). Jejich představa dokonalosti se neshodovala s představami domorodých obyvatel, ale jejich katolická víra jim nařizovala zachovat se přívětivě také k jiným bytosti, zejména pokud projeví živý zájem o katolickou víru.

Na rozdíl od katolíků, kteří v nové zemi obrozovali v Anglii potíranou formu křesťanství, se do Massachusettské zátoky přistěhovali také puritáni. Ti v nové zemi „nehledali změnu, naopak usilovali o co nejvěrnější reprodukci životního řádu a sociálních vztahů, které v jejich původních domovech ohrožovaly karlovske reformy a laudiánská intolerance“ (Raková, 2005, s. 30). Tito osadníci se o komunikaci s neznámými obyvateli nového kontinentu nesnažili. Na rozdíl od katolíků, kteří si obvykle zakládali farmy a žili na poměrně velkém prostranství, puritáni se soustředili na udržení „společenské kontroly, a pustina okolní přírody pro ně představovala esenci divoštství, v níž hrozilo nebezpečí zanedbání církevních povinností“ (Raková, 2005, s. 30). Právě puritáni stáli ve většině případů u zrodu větších měst a obcí, zároveň však právě oni stavěli mezi vlastní pojetí života a způsob domorodých obyvatel. Obchodování se omezovalo pouze na nezbytně nutné oblasti, a kontakty jiného typu byly přísně zapovězené. Zatímco smíšená manželství se mezi katolíky a indiány výjimečně vyskytovala, puritáni se tomuto způsobu života důsledně vyhýbali.

Pro rozmach víry i pro zachování života bylo nezbytné především podporovat růst populace, což se puritánům, na rozdíl od katolíků, velmi dařilo. Zatímco první generace osadníků měla právo na přidělení půdy, která se dělila dle vymezených pravidel, jejich potomkům musela být půda buď darována, nebo si ji museli od obce koupit. Také právo být volen náleželo pouze původním prvoosadníkům, proto si tato společenství udržovala ryze patriarchální řád. Dělná práce byla v raných stádiích nejednoznačná, teprve když dospěly první generace synů, schopných pomáhat na poli a starat se o dobytek, začaly se ženy zabývat obvyklými pracemi spojenými s domácností, péčí o členy rodina a výrobou oděvů a dalších nezbytných věcí. (Raková, 2005, s. 32 - 36)

Specifická uzavřenost, a taktéž přeplněnost massachusettské komunity nakonec vedla ke vzniku některých dalších kolonií. Jejich součástí se stali nejen příchozí z Anglie, ale také z Holandska a dalších zemí, kterým již nevyhovoval život v této komunitě, avšak kteří se dokázali začlenit mezi ostatní osadníky. „Po střetu s představiteli massachusettské komunity

zakládá v roce 1636 náboženský radikál Roger Williams osadu Providence a s ní i kolonii Rhode Island, která jako první americká kolonie přijímá za základní zásadu náboženskou toleranci a striktní oddělení světské a duchovní moci“ (Václavík, 2013, s. 57). Rhode Island se záhy stává útočištěm radikálů a náboženských disidentů jak z Evropy, tak i z nově vznikajících kolonií. Jednalo se již o druhou či třetí generaci přistěhovalců, kteří si v novém prostředí vytvořili odlišný názor od původních obyvatel.

V obecném měřítku byly v počátku kolonisty obdivovány „*manuální zručnost indiánů, jejich fyzický vzhled, způsob vlády, správní organizaci, a zákony*“ (Raková, 2005, s. 80). Osadníci jim tímto přiznávali status inteligentních osobností, které jsou schopny fungovat v pokročilejších sociálních strukturách. Potravinová závislost i kulturně – rodinné odlišnosti se však zejména puritánům zdály nepřekonatelné, a proto mezi nimi a indiány k žádnému míšení a manželským svazkům nedocházelo. Mezi Powhatany a obyvateli Jamestownu došlo k několika masakrům, vyvolaným zejména indiánskou nespokojeností s vývojem vzájemných vztahů. Virginská společnost, která kolonii Virginie a Jamestownu spravovala, se snažila tyto masakry utlumit, což se povedlo. Po většinu sedmnáctého století se podařilo udržet s indiány mír, přičemž byli považováni za svobodné osoby a nebylo jim upíráno právo vlastnit půdu. (Raková, 2005, s. 79 – 82) Předchozí otevřené vztahy a snahy o evangelizaci však přestaly být proječovány a mezi kolonisty se utvrzovalo přesvědčení, že indiáni nemohou pobývat na stejném území jako osadníci.

Také v ostatních koloniích se náboženská tolerance čím dál silněji vymezovala. Členové komunit přísně sledovali počínání svých spoluobčanů, a jakoukoliv náboženskou činnost, která byla považována za nekřesťanskou či v rozporu s biblickým pohledem na svět, nekompromisně pronásledovali. I kdyby se tedy někteří členové komunity zajímali o náboženské praktiky domorodého obyvatelstva, případně o původní náboženství stále se zvětšující skupiny černých otroků, byl by z komunity vyhoštěn. „*Jedinou „tolerovanou“ nekřesťanskou skupinou byli židé, kteří ale až do poloviny 19. století tvořili jen malé komunity usazené již v době holandské kolonizace v New Yorku a později v přístavních městech jižních kolonií (např. Savannah)*“ (Václavík, 2013, s. 60). Osadníkům se zdála podezřelá především schopnost indiánů využívat přírodní léčiva, provozování rituálů považovaných za temnou magii, a jejich komunikaci s duchy a s bohy prostřednictvím transu, které byly dle názoru křesťanů nástrojem ďábla.

Mír mezi poutníky nebo puritány netrval dlouho ani v oblasti Connecticut Valley. „*V květnu 1637 přepadlo několik set osadníků, žijících v této oblasti, peqotskou vesnici, zapálilo*

chýše a nechalo v plamenech uhořet několik stovek žen, dětí a starců“ (Jeier, 2013, s. 30). Během následujících třiceti let se do oblasti přistěhovali desítky tisíc bílých obyvatel. Poté, co byl zabit také syn náčelníka jednoho kmene, sdružili se kmeny lesních Indiánů do jednotné skupiny a zaútočili na vesnice Swansea a Mendon, kde zabili každého nalezeného bělocha. Vzájemné válce se již nedalo zabránit. V prosinci 1675 *„se kolonizátorům podařilo sjednotit tisíc mužů a zaútočit na jeden z hlavních táborů náčelníka Metacometa a jeho skupiny. Díky zrádcům z indiánské skupiny se podařilo obklíčit celou indiánskou skupinu a přemoci také samotného náčelníka“* (Jeier, 2013, s. 30). Bílí osadníci si přivlastnili široká loviště a půdu indiánů, na které začali stavět nové vesnice.

2.3 Osmnácté století

Na počátku osmnáctého století již bylo náboženství hlavním důvodem, proč se osadníci rozšiřovali dál do Nového světa. Podobně jako anglikáni se i puritánské církve hlásily k odkazu reformace, avšak ve svých názorech byly obvykle radikálnější. Kladli důraz především na doslovný výklad Bible a odsuzovali Darwinovu teorii. Navazovali však na kalvinismus a učení o predestinaci, kdy morální bezúhonnost je následkem předurčení ke spáse, nikoliv jeho příčinou. Lidé se již narodili hříšní, nebo svatí. Teprve vliv osvícenství tento náhled zmírnil, avšak vědomí vlastní nadřazenosti přetrvávalo i nadále (Volný, 2006, s. 18 – 20).

V první polovině 18. století se nadále rozšiřovala propast mezi severními a jižními teritorii, které se však především snažily osvobodit se od vlivu svých původních držitelů. Důležitým prvkem ve vývoji vztahů s domorodými obyvateli, s možnostmi kolonizace a rozmachem křesťanství se stala válka o nezávislost amerických kolonií, která se odehrála mezi lety 1775 až 1783. Její vývoj a výsledek vedl k několika významným institucionálním změnám. Jednalo se zejména o následující skutečnosti: (Václavík, 2013, s. 66)

- Vytvoření institucionální autonomie některých náboženských skupin s tradičně silnými vazbami na Evropu;
- Vytvoření legislativního rámce vymezujícího vztah státu a náboženských společností;
- Vytvoření podmínek pro další nárůst etnické a náboženské plurality.

Rozmach nově budovaného státu, založeného na rovnosti, však neprosazoval dostatečně rozšířenou aplikaci této právní rovnosti. Již zmíněný vliv osvícenství se většina

politické reprezentace nového státu plně ztotožňovala s ideou náboženské tolerance, která však byla uplatňována pouze v teorii. „Koloniální“ rozdíly „v přístupu jednotlivých států unie se přitom ukazovaly být stále více neudržitelné a docházelo k postupnému odstraňování diskriminační legislativy (platné zejména v Nové Anglii)“ (Václavík, 2013, s. 68). Vůči indiánům se však tolerance uplatňovala v minimálním měřítku, neboť vždy záležela na vůli jednotlivce.

Nově vzniklý nezávislý stát byl budován s vědomím a snahou o toleranci ve všech směrech. „Prvním zákonem, který zatím na státní úrovni řešil otázku náboženské tolerance spojené s principem oddělení státu a církve, byla tzv. Virginská statuta, přijatá na popud Thomase Jeffersona v roce 1786“ (Václavík, 2013, s. 68). Tento zákon se však vztahoval pouze na situaci mezi bílými osadníky, kteří do oblasti přicházeli s různými náboženskými přesvědčeními. Navíc se stále ponechával dostatek volnosti jednotlivým koloniím. Na federální úrovni princip oddělení státu a církve akceptován až v roce 1798 s přijetím prvního dodatku americké ústavy. V tomto dodatku byla institucionálně zakotvená náboženská tolerance a byl vytvořen prostor pro růst náboženské plurality.

Většina současných badatelů se domnívá, že z dochovaných materiálů je doložena spojitost náboženského nacionalismu v USA s pocitem nadřazenosti bílých. Noví obyvatelé vycházeli z textů Starého zákona, kde bylo Izraelitům nakázáno dodržovat pokrevní a kulturní čistotu pomocí dodržování endogamie a jednoty. Jakákoliv spojitost s jinými, než bílými obyvateli byla i nadále považována za pobuřující a nečistou. I když někteří osadníci přistupovali k domorodým indiánům či černochům tolerantně, k bílým mužům či ženám, kteří se rozhodli spojit svůj život s těmito skupinami obyvatel, přistupovali s odporem. Výsledky nedávného výzkumu prokázaly, že spojení mezi bílými evangelikánci a xenofobními výpady není založeno na snaze dodržet striktní náboženské předpisy, nýbrž na obavách z ohrožení národní identity, která byla vnímána jako křesťanská a bílá (Aho, 2013).

Historie osídlování Severní Ameriky je nedílně spjata s příchodem černošských obyvatel. Collins (1986) ukazuje, že „ti, kteří zabírají historicky marginalizované prostory ve společnosti, si zachovávají jedinečné stanovisko, které jim umožňuje vnímat kulturní a sociální uspořádání způsoby, které jsou osobami majícími moc často přehlíženy“ (Perry, 2018, s. 4) Již od počátku 17. století byl pojem Američan spojován s běloštvím a s příslušenstvím do některé z křesťanských církví. Po výše zmíněné sedmileté válce mezi Angličany a Francouzi, která se nazývá „francouzsko-indiánská válka“ a která se vedla kvůli nadvládě v nových osídlovacích oblastech, zůstali Angličané v zemi Velkých jezer sami. Na

rozdíl od Francouzů si však neuměli zajistit sympatie Indiánů a prosadili bezohlednou koloniální politiku. Proto došlo k povstání Ottavů, o němž bude pojednáno v následující kapitole. Povstání bylo potlačeno až podepsáním Pařížského míru v roce 1763, po němž se Francouzi stáhli ze svých amerických kolonií a zapomněli na sliby, které již dali Indiánům ve vztahu k jejich ochraně (Jeier, 2013, s. 35 - 36).

Podobně, jako se Ottawové snažili udržet spojení s Francouzi, Čerokiové na základě Smlouvy z Whitehallu bojovali během americké revoluce na straně Angličanů. Po válce plně zakusili odplatu Američanů, kteří je vyhnali z jejich vlastního území, a Indiáni byli nuceni pochodovat do nového teritoria. Během tohoto pochodu utrpěli velké ztráty na životech, a v nově přiděleném teritoriu se neúspěšně pokusili založit nové osady (Jeier, 2013, s. 79 - 80). Další vývoj kolonizačního hnutí byl ovlivněn vyhlášením nezávislosti prvních států Severní Ameriky na evropských mocnostech. Domorodí obyvatelé tímto získali potvrzení, že velká část jejich teritorií je již nenávratně ztracena, a dobyvatelé si ustanovili pevné základny, odkud podnikali další výpravy k západnímu pobřeží s cílem propojit celý severní kontinent.

3. Charakteristika domorodých obyvatel

Jedinci, kteří jsou zde nazýváni domorodí obyvatelé Ameriky, původně pocházejí z Asie, odkud *„přišli přes zamrzlý Beringův průliv na Aljašku v dobách, které jsou označovány jako wisconsinské zalednění. Podél východních svahů Rocky Mountains se dostali dále na jihovýchod. Po překonání ledovce se od hlavní vlny oddělily tři proudy“* (Davis, Rosa, 1995, s. 8). Tyto tři proudy nově příchozích obyvatel zamířili do různých částí kontinentu.

První, východní proud se nadále rozdělil na severovýchodní a jihovýchodní. Severovýchodní se vydal do lesnatých oblastí zahrnujících široké oblasti od severních hranic současného státu Tennessee až po východní břehy Mississippi. Kmeny z tohoto prostoru jsou označovány jako Algonkinové. Patří k nim například Irokézové a Huróni. Jihovýchodní proud obsadil oblast mezi řekou Mississippi a jihovýchodním pobřežím, včetně Floridy. Nejvýznamnější pětice z těchto kmenů získala v pozdějších dobách přízvisko civilizovaná. Toto označení vychází pravděpodobně z jejich způsobu života, kdy se namísto lovu zaměřili na zemědělství (Černík, 2010, s. 377 - 378).

Druhý, střední proud, se usadil v oblasti takzvaných Velkých plání, které se rozkládají od břehů Mississippi až k Rocky Mountains a od hranic Kanady až po Texas. Jedná se o

rozsáhlý prostor s nižším procentem zalesnění. Tito indiáni prodělali stejný vývoj jako jejich příbuzní na východě, neboť se z lovců a sběračů postupně změnili na usedlé zemědělce. S příchodem Evropanů do Ameriky v 16. století ale nastala změna, způsobená možností využití koní a palných zbraní. Zejména zisk koní měl pro prérijní indiány velký význam, a to dokonce tak velký, že způsobil určitou regresí v jejich vývoji, kdy přešli od zemědělství zpět k lovu. Kůň totiž poskytl indiánům možnost využívat rozsáhlé prostory pláni oplývající nekonečnými stády bizonů jako loviště. Místní indiáni se stali kočovníky neustále putujícími za jejich novým hlavním zdrojem obživy (Utley, 1999, s. 14 - 16).

Na západě byly špatné podmínky pro život, a proto zde také nebyla velká hustota osídlení. Oblast na západ od Skalistých hor až k Velké pánvi, která zahrnuje dnešní státy Nevada, Utah nebo Idaho, se stala domovem menších kmenů žijících se především rybolovem a pastevectvím. Hlavní vlna postupovala stále na jih. Po překročení řeky Rio Grande se dostala do Mexika a Střední Ameriky, odkud se pak přesunula až do Jižní Ameriky (Davis, Rosa, 1995, s. 12 – 13).

3.1 Rozdělení jednotlivých kmenů

Obyvatelé Severní Ameriky, kteří se na tomto území vyskytovali v době příchodu kolonizátorů, se obvykle nazývají Indiáni, ačkoliv tento název není nejpřesnější. Jednotlivé indiánské kmeny se od sebe vzájemně více či méně lišily, což se projevilo zejména ve vztahu k bílým přistěhovalcům. Následující stručný přehled jednotlivých kmenů pomůže pochopit určité odlišnost v přístupu nejen k bílým přistěhovalcům, ale také k jejich kultuře, zvykům i náboženství.

3.1.1 Pueblané

Jedněmi z prvních indiánských kmenů, které objevili španělští dobyvatelé, byli Anasaziové. Protože žili, podobně jako nově příchozí, v domech podobných pueblům, začali je Španělé nazývat Pueblany. Zpočátku spolu domorodí obyvatelé i španělští příchozí vycházeli bez větších konfliktů, avšak v roce 1680 se proti španělské dobovačné politice ostře vymezili a bojovným konfliktem jim uštědřili citelnou porážku. To však dokázalo zpomalit příchod nových dobyvatelů pouze o dvanáct let.

Po španělských dobyvatelích přišli vzápětí misionáři, avšak ani ti se neseťkali mezi Pueblany s vřelým přijetím. „Navzdory totálnímu obležení více než dvaceti různými církvemi a sektami se dodnes zdařile brání evangelizaci. Misionářské kostely ve vesnicích symbolizují pouze zdánlivé pomníky vítězství. Ačkoliv se nechala většina Pueblanů pokřtít, přijala tím pouze dílčí část nové víry a v podstatě i nadále uctívá vlastní duchy a bohy“ (Jeier, 2013, s. 16). Tito domorodí obyvatelé si drží větší část své původní kultury i v současné době. Jejich obydlí se podobá těm, v nichž žili jejich předkové před mnoha sty lety, a ačkoliv používají v komunikaci převážně anglický a španělský jazyk, a nebrání se ani využívání kanalizace či elektrického proudu, přece jen si udržují svébytnou kulturu, založenou na dodržování tradic, zvyků a umění.

Důležitou roli v jejich životě představuje náboženství. Důraz je kladen na vnímání všudypřítomné víry v duchy, která pomáhá rozumět všem živým bytostem v souladu s přírodou. Vztah k přírodě je považován za posvátný, „téměř všechna zvířata, rostliny a také přírodní síly mají u Pueblanů své duchy a bohy, kteří musejí být neustále usmiřováni prostřednictvím tance a zpěvu. Většina obřadů se vztahuje k počasí, protože déšť je pro ně životně důležitý, a alespoň za starých dob rozhodoval o životě a smrti“ (Jeier, 2013, s. 21). Jejich víra je podstatou veškerého života a téměř každý úkon, který vykonají, má určitý náboženský podtext. Náboženství spojuje národ – a politické nebo jiné uspořádání je buď podružné, nebo je mu podřízené, anebo z víry vychází.

Kromě Pueblanů se na počátku 17. století setkali noví dobyvatelé také s dalšími kmeny. „Hopiové bydlí již po několik staletí na stolových horách v severovýchodní Arizoně. Jejich život je určován náboženstvím, které předurčuje i jejich myšlení a činy. Zprostředkovatelé mezi lidmi a duchy jsou „kačiny“ (duchové předků), nadpřirozené bytosti, které dříve bydlívaly ve vesnicích a nyní přebývají v horách“ (Jeier, 2013, s. 24). Také tito duchové jsou usmiřováni tancem a zpěvem, které by je měly dobře naladit. Hopiové si při těchto tancích nasazují dřevěné pomalované masky, čímž věří, že na sebe mohou vzít nejen podobu tohoto ducha, ale také jeho identitu.

3.1.2 Kmeny žijící v lesích

Téměř všichni indiáni amerického severovýchodu patřili k veliké algonkinské jazykové skupině. Žili v rozsáhlých lesích po obou stranách kanadské hranice, od Velkých jezer až po údolí řeky Ohio. Většina z nich se k novým přistěhovalcům stavěla otevřeně a

snažili se využívat zboží a nástroje, které do té doby neznali. Také se však poměrně snadno nakazili pro ně neznámými chorobami. Postupně se vůči dobyvatelům vymezovali negativně, neboť věřili, že příchozí přinášejí do jejich teritoria zlé duchy. Tito domorodí obyvatelé žili především v dlouhých domech jako Irokézové nebo ve vigvamech. (Jeier, 2013, s. 27 - 29)

V lesích okolo Velkých jezer žili také Čipevové, kteří byli mezi domorodými obyvateli známí především svými léčitelskými a šamanskými schopnostmi. Kmeny Midewiwinů zase byli známí usilováním o vlastní dokonalost. „Při přísném přijímacím rituálu byli nabádáni, aby žili podle určitých etických zásad, protože jejich dodržování zajišťuje dlouhý a šťastný život. Krádeže, lhaní a alkohol jsou tabu, úcta k ženám je vysoká. Jejich schopnost darovat nový život je staví na stejnou úroveň se stvořitelem.“ (Jeier, 2013, s. 33)

Specifické postavení mezi těmito kmeny zaujímají Irokézové, kmen, který se nacházel na východním pobřeží. U nich bylo možné poprvé spatřit náznaky demokratického uspořádání společnosti mezi jednotlivými národy, spadajícími do skupiny Irokézů. Většina historiků se shoduje, že *„irokézská liga byla založena kolem roku 1500, každopádně před příchodem prvních bělošských osadníků. Americká ústava se v důležitých pasážích řídí usneseními údajných divochů, které byly zachovány ve sto čtrnácti wampumech. Nejvyšší zákon této nepsané ústavy byl „kainerekowa“ neboli „zákon míru“, který Irokézům zakazoval vzájemně se zraňovat nebo zabíjet“* (Jeier, 2013, s. 47 - 48). Názor žen je v každém klanu Irokézů velmi důležitý. Jedinec se vždy narodil do klanu matky, muž se přestěhoval do domu za svou manželkou. Každý klan byl symbolizován určitým zvířetem.

Podobně jako všechny přírodní národy, také Irokézové vykonali před odchodem na lov či před započatím prací na poli mnoho rituálů. Náročnými obřady zaříkali duchy a vždy se ve svých myslích soustředili na zachování nutní rovnováhy v přírodě a udržení si přízně duchů. Před obzvláště nebezpečným lovem na medvěda *„se lovci několik dní postili anebo požádali šamana, aby jim za zvuku chřestidla pustil žilou. Předměty pro štěstí a amulety jim pomáhaly, aby kořist vyslídili a skolili. Když zvíře zabili, omluvili se Velkému duchovi. Orla považovali za sobě rovného soupeře“* (Jeier, 2013, s. 51). Sami se považovali pouze za malou část stále se měnící přírody. Součástí jejich víry je důraz na pouhou zdánlivost smrti a neživosti, přičemž všechny tyto věci a bytosti mají magické schopnosti. Důležitou úlohu v magickém předpovídání stavu věcí plnil výklad snů, pomocí kterého mohly vyvolené osoby vstupovat do spojení se světem duchů. *„Významnou roli v životě Irokézů představovaly „Falešné tváře“, léčitelský spolek, jehož členové své tváře zakrývali maskami. S jejich pomocí*

a také tancem a zpěvem zaháněli zlé duchy různých nemocí“ (Jeier, 2013, s. 53). Získali si pověst nelítostných válečníků, kteří své zajatce krutě mučí a nechají je umírat několik dnů.

3.1.3 Civilizované kmeny

Na Jihovýchodě Spojených států narazili kolonisté na pět indiánských kmenů, které byly na poměrně vyšším vývojovém stupni nežli mnoho evropských národů renesančního věku. Jejich struktura vlády byla demokratická, jejich právní systém byl propracovaný, sociální systém vylučoval chudobu a ženy se podílely na všech rozhodnutích. Jednalo se o kmeny Čerokiů, Čoktótů, Čiksůů, Kríků a Seminolů. Víra Čerokiů spočívá v přesvědčení, že Země, Měsíc a hvězdy byly stvořeny neznámou silou. Země vznikla v době sklizně, Slunce představovalo posvátnou sílu, bez které by nebyl možný život. Ústřední životní sílu taktéž nazývali Stvořitelem, avšak obsah tohoto termínu byl od křesťanského pojetí odlišný. *„Onen svět odpovídal z velké části křesťanským představám. Dobří lidé přijdou do světla a přátelské říše, kde nepřetržitě svítí slunce, zlí lidé budou nuceni snášet mučení v říši zla. Než se duše dostala na onen svět, musela navštívit všechny místa, kde za života pobývala. Teprve, až když došla na místo narození, mohla se přesunout na onen svět“* (Jeier, 2013, s. 73). Rituály tohoto kmene byly zaměřeny na podporu sklizně. Nebyli tak zaměřeni na boj jako válečníci Velkých plání, naopak se po každém boji cítili pošpinění. Proto se k nově příchozím kolonizátorům snažili chovat spíše přátelsky, boj volili teprve ve chvíli bezprostředního ohrožení života. Také se rozhodli obchodovat s bílými osadníky, zejména formou výměny železného nádobí, náradí a zbraní za cenné kožešiny. Čerokiové byly také jediným indiánským kmenem, který vynalezl vlastní písmo. Většina příslušníků kmene si toto písmo osvojila, což jim následně velmi pomohlo v přijetí písma bělochů.

Také Kríkové přistupovali k nově příchozím přátelsky, což dokládají mnohá smíšená manželství. Kríkové však museli sledovat, jak na jejich území přichází stále více a více osadníků, a ani uzavřená spojenectví jim nepomohla k tomu, aby svá území ubránili. Čoktóové a jejich příbuzní Čiksóové taktéž pobývali v parlamentní demokracii, která však neznala stavovské rozdíly a zcela vylučovala snahu o osobní bohatství. Ještě silněji než jejich sousedi byli ovlivněni křesťanstvím, což později prokázali pomocí Irům, kteří pře hladomorem emigrovali do Ameriky (Jeier, 2013, s. 74 - 75).

3.1.4 Kmeny z Velkých plání

Mandanové patří k poměrně málo známým kmenům, avšak právě z jejich řad vzešli Psi bojovníci, mužský spolek úspěšných válečníků. Muži i ženy měli své spolky, které byly obvykle rozlišeny podle věku, tudíž jedinec mohl za svůj život patřit do vícero z nich. Podle víry tohoto kmene „*má každý člověk čtyři duše: první je bílá a podobá se létavici, druhá je světle hnědá a podobá se skřivanovi lučnímu, třetí zůstává i po smrti v hliněném domě a čtvrtá je černá a po smrti mizí*“ (Jeier, 2013, s. 103). Za hlavní stvořitelkou sílu byl považován „Osamělý muž“, k němuž se váže mnoho pověstí. Členové tohoto kmene také prokazovali svou odvahu pomocí zavěšování svého těla za dřevěné kolíky.

Hlavním obydlím Ponyů bývaly dlouhé hliněné domy, které zaměnili za týpí pouze v období honů na bizony. Podobně jako v jiných kmenech, také zde se rod odvozoval od matky, a mezi muži a ženami existovala dělba práce. Zajímavé je, že muž žil ve zralém věku postupně s několika partnerkami, neboť rodinná pospolitost byla pro Ponye důležitější nežli křesťanský svazek muže a ženy, na který je kladen důraz v rámci manželství. „*Jejich nejvyšším božstvem byl Tirawa, otec. Při něm stály vítr, hromy a blesk a déšť. Jitřenka a Večernice symbolizovaly ženský a mužský princip a dozíraly na všechnen život na Zemi. Také pohyb nebeských těles byl doprovázen obřady, v jejichž středu stály posvátné váčky s náboženskými předměty. Tvořily přechod mezi vyšším a tímto světem*“ (Jeier, 2013, s. 107). Členové kmene byli neblaze proslulí také rituály, které zahrnovaly lidské oběti. Jejich provedení bylo závislé na rozhodnutí náčelníka kmene, kterému to zpravidla nakázali duchové ve snu.

Velmi známým kmenem, který pobýval na Velkých Pláních, jsou Čejeni, či Šajeni. Již ve vzájemných válkách mezi Indiánskými kmeny byli nuceni opustit svá území, zabraná v minulých staletích, a až do počátku 16. století se živili výhradně farmařením. Jejich „*politické zřízení bylo přísné, dělili se na deset tlup, z nichž každá měla právo vyslat jednoho zástupce do Velké rady. Jednotlivé spolky či tlupy měly nezávislé postavení, a také zde se vyskytovali Psi válečníci*“ (Jeier, 2013, s. 119). Teprve když se na jejich území dostaly divoké koně, Šajeni se naučili lovit bizony a další zvířata. Na bizonech se stala většina indiánských kmenů závislá, a když je bílí kolonizátoři začali vybíjet, současně tím vybíjeli také indiánskou civilizaci.

Lakotové a Šajeni se pokoušeli žít v souladu s přírodou. Věřili, že všechny věci okolo jsou živé. Země je jejich matka, a život je posvátný kruh. Jizvy a rány lze zahojit tancem a modlitbami. Jejich kostel se nachází v lesích a v širé prérii, na vrcholu posvátné hory. Hlavním

bohem je Wkhan Thanká, jemuž byla podřízena celá řada božstev a duchů, kteří trvale určovali všednodenní život. Siouxové dávali těmto božstvům jména Hanwi, bohyně měsíce, Tate, bůh větru a ochraňovatel duchů, Wakinyan, hromový bůh, či Yumni, vichřice. Lakotové zase kladli důraz na očistnou sílu kouře, který stoupal z hořícího tabáku či hořící zubří trávy. Vyhledávali cestu do jiných světů a pomocí vizí potkávali tajemné duchy či získávali věštby či proroctví (Jeier, 2013, s. 131 - 133). Podobně jako jiné kmeny, také Lakotové a Šajeni si úmyslně způsobovali fyzickou bolest, aby dosáhli spojení s duchy, vybraní jedinci se podrobovali rituálům v potní chýši, či zajít až na samou hranici života.

Na Lakoty a Šajeny bylo podniknuto několik nájezdů, které se daly nazvat masakry na bezbranné ženy, děti a starce. Je doloženo několik případů, kdy náčelníci kmenů byli pozváni na mírová jednání do některé z pevností, kde byli následně zajati a donuceni souhlasit s postupem osadníků dále na jejich území. V případě nesouhlasu byli zastřeleni. Za postupem kolonizátorů stál, kromě osobního prospěchu, také jiný zájem, například stavba transkontinentální železnice. Konverze Indiánů na křesťanství by výrazně pomohla dosáhnout těchto cílů, neboť jako křesťané by Indiáni byli vázáni také duchovní povinností se podrobit. Ani případná konverze však neznamenala změnu náhledu bílých osadníků na domorodé obyvatele (Jeier, 2013, s. 134 - 135).

3.2 Charakteristické rysy indiánských kultur

Prvky, s nimiž se nově příchozí kolonialisté obtížně smiřovali, se vztahovali zejména k indiánskému pojetí půdy a bohatství. Ve většině domorodých indiánských kmenů nevlastnili jejich náčelníci více materiálního bohatství nežli ostatní členové kmene, nebydleli ve velkých domech a pouze ve výjimečných případech nosili oděvy, kterými se odlišovali od zbytku lidí. Jezuitští misionáři sedmnáctého století byli ohromeni, že charita domorodých Američanů v mnoha ohledech překonala charitativní postavení katolických zemí, a vnímali jejich dobročinnost jako důkaz, že domorodí Američané mohou najít pravdu skrze přirozený zákon, tedy Krista (Enoch, 2009, s. 73 - 74).

Domorodí obyvatelé také věřili, že pokud člen kmene zemře, musí se jeho tělo pohřbít s veškerým jeho majetkem, jinak jeho duch zůstane v domě a nedojde pokoje. Navahové obvykle zabili také koně, kterého dotyčný vlastnil, aby na něm nemohl pronásledovat živé. Většina domorodých kmenů měla určité představy o čarodějnicích a zlých mocnostech, které mohou živým uškodit (Enoch, 2008, s. 73 - 74). Tyto představy byly velmi podobné

představám příchozích křesťanů, avšak ti neschvalovali názor, že duch zemřelého může přebývat v jeho věcech. Postoj kolonizátorů vůči těmto praktikám byl spíše záporný, jejich touha po bohatství často převážila nad strachem z možné pomsty mrtvých duší.

Archaické náboženství je charakterizováno uctíváním bohů a duchů na posvátných místech, což představovalo další aspekt indiánského náboženství. Aby mohli Indiáni své náboženství a rituály praktikovat, museli navštívit specifická posvátná místa, na nichž komunikovali s duchy. Poté, co vláda USA omezila jejich přístup k těmto místům, nedokázali již dále praktikovat tyto rituály. Vzhledem k úzké provázanosti rituálů s posvátnými místy bylo výrazně omezeno samotné praktikování těchto rituálů, což představovalo druhotný cíl kolonialistů. Tento indiánský postoj k zemi a k půdě kontrastoval s křesťanským pohledem. Na základě Janova evangelia se misionáři snažili šířit a prosazovat svůj pohled, který naopak náboženství a půdu přísně odděloval. Propojení kmenových náboženských systémů a posvátného prostoru považovali křesťané za podřadné a nebyli ochotni přístup k posvátným místům povolit (Enoch, 2009, s. 74 - 75).

Vztah domorodých Indiánů k půdě byl obsažen také v několika málo dílech těch Indiánů, kteří si osvojili písmo bílých dobyvatelů a zároveň se obraceli ke svým soukmenovcům, od nichž čerpali zdroj inspirace a porozumění. Jedním z takových autorů se stal Leslie Silko, který v minulém století popsal chápání krajiny domorodých indiánů zcela jinak, nežli jak mu rozuměli dobyvatelé. Tvrdí, že termín krajina, známý z anglického jazyka, je zavádějící, neboť striktně odděluje pozorujícího od pozorovaného. Indiáni však pojmu krajina rozuměli nejen jako prostoru kolem sebe, ale také jako prostoru v sobě, jsou tedy jeho nedílnou součástí (Silko, 1969; In: Kirwan, 2016). Domorodí obyvatelé cítili při pobývání v krajině silný pocit sounáležitosti a jakéhosi „zapadání“, tedy neoddělitelnosti vlastní osoby od této krajiny. Tento postoj je zřejmý také v indiánských narativních tradicích, v nichž je krajina zdůrazňována a rozvíjena. Tento proces asociace ztělesňuje určitou formu identifikace, uznávající specifický kmen nejen jako domov, ale také jako tvůrce lidu, a proto obdařena s rodičovskými vlastnostmi (Kirwan, 2016).

4. Konverze domorodých obyvatel

Odpověď na otázku, jakým způsobem se křesťanství šířilo mezi domorodými indiánskými obyvateli, je poměrně komplikovaná. Martin (1999, s. 61 - 63) uvádí, že domorodí obyvatelé a křesťanští misionáři se setkávali při mnoha událostech. Příkladem může být mladá žena z kmene Cherokee, jménem Catharine Brown, která ve svých osmnácti letech studovala na internátní škole vedené křesťanskými misionáři. Při studiu Bible se cítila být oslovena křesťanskou vírou a toužila přestoupit na tuto víru. Její rodiče tomu nejprve bránili, avšak po několika měsících se Catharine ke svým křesťanským přátelům navrátila a nechala se pokřtít.

Další setkání indiánů s nově příchozími bílými dobyteli však neprobíhalo idylicky. Domorodí obyvatelé „byli často křesťany hrubě zneužíváni, například v kolonii Nová Anglie označil puritánský misionář Indiány z kmene Peugotů za „neznabohy“ a trval na tom, aby je křesťanští vojáci zničili“ (Martin, 1999, s. 64). Komparace indiánských zvyků a tradic s křesťanskou religiozitou dopadlo velmi často tragicky, přičemž jsou zdokumentovány četné masakry kmenových struktur domorodých obyvatel ve jménu pokroku. Brooks (2010, s. 23 – 24) zdůrazňuje, že expanzi křesťanství ve světle dochovaných dokumentů a svědectví nelze vnímat jako jednosměrné převládnutí jednoho náboženského systému nad druhým. Namísto toho je nezbytné nahlížet na křesťanskou kolonizaci jako na různě, více či méně, přetřhanou sérii konverzí, popírání, návratů, schizmat a odloučení. Nelze již přijímat názor, že domorodí obyvatelé přijali křesťanskou kulturu dobrovolně a s vděčností, ani nelze jednoznačně odsoudit celý proces jako násilný.

4.1 Průběh akulturace

Mezi domorodými kulturami a novými obyvateli docházelo především k akulturaci. Tímto výrazem není řečeno, že by dotyčné kultury musely být vzájemně odlišné jako „vyšší“, „pokročilejší“, „mající větší civilizační obsah“ nebo že by se vyznačovaly jakýmkoli kvalitativním rozdílem této povahy. Soudě podle omezených důkazů, které máme k dispozici, ke kulturnímu přenosu, k procesu kulturní změny, jehož je „akulturace jedním z projevů, dochází tehdy, pokud mezi dvěma národy dojde k historickému styku. Jestliže jedna skupina, protože je početnější nebo technologicky lépe vybavená, vnutí podmaněnému národu změny způsobu jeho života, může být nazvána skupinou „dominantní“ (Herskovits, 2012, s. 31).

V zásadě lze upozornit na další tři typy kontaktu: (Herskovits, 2012, s. 32)

- když dojde ke styku mezi skupinami stejné nebo různé velikosti;
- když se skupiny liší komplexností své kultury materiální nebo nemateriální, nebo kultur obou; nebo když mají kultury stejný stupeň komplexnosti;
- konečně když skupina s jistým způsobem života přichází do životního prostředí jiné skupiny, nebo když přijímající skupina naváže styk s novou kulturou v novém prostředí.

V průběhu vzájemných kontaktů docházelo mezi domorodými obyvateli a novými příchozími zejména k prvnímu a třetímu typu kontaktů, vedoucích k akulturaci. První druh uvažované situace nastává tehdy, když jsou prvky určité kultury vnuceny určitému národu, nebo když je jejich přijetí dobrovolné (Herskovits, 2012, s. 33 - 34). Domorodí Indiáni zpočátku nevnímali nově příchozí jako hrozbu, naopak si ve většině případů přáli poznat nové způsoby života. Příchozí dobyvatelé však potřebovali získat novou půdu, kterou mohli získat buď mírovou cestou, nebo násilným zábořem. Jak již bylo zmíněno, půda představovala pro Indiány nedílnou součást jejich kultury a zároveň podstatu jejich existence, ať již ji využívali k zemědělství nebo k lovu divoké zvěře. Ze vzájemného kontaktu proto brzy vyplynula vzájemná neslučitelná odlišnost.

Protože ke druhému typu kontaktu dochází tehdy, když mezi skupinami neexistuje žádná společenská nebo politická nerovnost (Herskovits, 2012, s. 33 - 34), tento typ kontaktu se vyskytoval výjimečně. Zpočátku se nově příchozí nedokázali zorientovat v novém prostředí, a proto využívali znalostí a dovedností, které je naučili domorodí obyvatelé. Společenská nerovnost se v tomto případě projevovala pocitem nesvobody a ohrožení, které zažívali nově příchozí v neznámé zemi. Během 17. století se však situace změnila a společensko – politická nerovnost začala ohrožovat domorodé Indiány. Mnoho indiánských území bylo získáváno prostřednictvím uzavírání smluv, přičemž tento smluvní vztah postavil indiánské skupiny na úroveň suverénních státních celků, které mají právo vstupovat do právních vztahů. Ve smlouvách uzavřených se zástupci bílých dobyvatelů se Indiáni vzdávali svého území ve prospěch Spojených států výměnou za peněžitou nebo hmotnou náhradu nejčastěji v podobě zboží či potravinových dávek (Průcha, 1986). Tyto dávky však nedokázaly nahradit ztracenou půdu, a Indiáni se dostávali do velmi nerovné pozice.

Ve třetí situaci se nabízejí tři alternativy. První spočívá v existenci politické nadvlády, nikoli však nadvlády společenská; druhá umožňuje existenci nadvlády zároveň politické a

společenské; a třetí nastává tehdy, když je společenská nadřazenost jedné skupiny nad druhou uznána, aniž by existovala nadvláda politická (Herskovits, 2012, s. 33 - 34). Uznáním samostatnosti Spojených států bylo potvrzeno, že bílí dobyvatelé mají svrchované právo pobývat na dříve indiánském území, přičemž jednostranné dohody o náhradách za tato území nebyly ze strany bílých dostatečně dodržovány. Dohody vnucované indiánům byly pro ně nesrozumitelné, zejména z důvodu neznalosti jazyka, a prostředník, který měl hájit jejich zájmy, hájil obvykle spíše zájmy bílých mužů (Stingl, 2004, s. 22 – 23). Je tedy zřejmé, že Indiáni, kteří dokázali přežít válečné konflikt a epidemie doposud neznámých nemocí, byli nuceni v zájmu přežití rychle se adaptovat na nové podmínky.

Politická a sociální struktura domorodých Američanů byla ovlivněna novými strategiemi nově příchozích. Bílí muži využívali nepřátelství mezi jednotlivými indiánskými kmeny pro dosažení vlastních politických ambicí a vzájemnými bitvami dosáhli postupného snížení pravomocí mezi indiánskými skupinami. Někteří obchodníci rozdělili pozemek patřící odlišným indiánským kmenům tak, aby každý z nich přišel o stejnou část území, a následně se dostávali hlouběji na území každého kmene. Postupně se zvyšovalo individuální vlastnictví navzájem málo známých bílých osadníků, rozpadaly se dříve platné vzájemné dohody a zvyšovala se sociální stratifikace. Domorodí obyvatelé také trpěli úbytkem vlastního obyvatelstva, stejně jako vážným narušením tradičních norem života, na čemž se výrazně podílela konzumace alkoholu a prudký nárůst chorob. Indiáni nebyli připraveni na podobné nástrahy, čehož bezohlední obchodníci plně využili (Pritzker, 2000, s. 401 – 402).

Podél pobřeží Atlantského oceánu, jakmile domorodí obyvatelé naučili své nové přátele, jak přežít v Novém světě, se tito příchozí rychle přesunuli od přátelství k nájezdům na vesnice, loupežím, vykořisťováním a požadavkům na postoupení půdy a náboženské obrácení. Pequotská válka, o které bude pojednáno v následující kapitole, pramení alespoň z části z koloniální opozice vůči snaze Indiánů vymezit své sebeurčení a zabránit nekontrolovatelnému prodeji půdy a vytváření nezávislých společenství. Oba zahrnovali porážku stovek indických žen a dětí a následné vystoupení / zachycení hodně indické země (Pritzker, 2000, s. 401 – 402).

4.2 Průběh asimilace

Na domorodé obyvatelé působil od počátku kolonizace jeden důležitý a stálý tlak, požadující jejich přijetí křesťanství. Ačkoli relativně nemnoho Indiánů opravdově přijalo

křesťanskou doktrínu před koncem devatenáctého století, významný počet konvertoval alespoň formálně, hlavně ke katolicismu. Důvody pro tento počín zahrnovaly nejen skutečné osobní přesvědčení, ale i naději na obchod nebo politickou výhodu. Indiáni si byli dobře vědomi například toho, že Francouzi budou prodávat zbraně pouze křesťanům (Pritzker, 2000, s. 401 – 402). Indiáni se také postupně stávali závislejší na dovozu zboží z Evropy, pro něž byli někteří ochotni zradit i členy jiných indiánských kmenů.

Mnoho domorodých Indiánů se pokoušelo udržovat tradice a náboženskou praxi i přes pokračující hroucení sociálních struktur. Některé indiánské kmeny se snažily najít způsob, jak propojit prvky nového náboženství se svým původním náboženským systémem, aniž by cítili, že opustili své náboženství (Pritzker, 2000, s. 401 – 402). Přesto však museli Indiáni opustit mnoho svých tradičních způsobů vypořádání se s nástrahami života. Důležitým prvkem v procesu asimilace bylo opuštění tradičních šamanských způsobů léčení. Zatímco choroby obvyklé v domorodých společenstvích byly ve většině případů vyléčitelné pomocí šamanských způsobů léčení, avšak spalničky, mor a další nemoci bílého muže však šamani nebyli schopni vyléčit pomocí bylinek a jiných metod. Postupně sami Indiáni začali přijímat medicínu bílých přistěhovalců, kteří začali aplikovat plošné očkování zejména těch Indiánů, kteří souhlasili s asimilací do kultury bílých (Enoch, 2009, s. 72). Samotná existence Indiánů začala být závislá na medicíně bílých mužů.

4.2.1 Kulturní asimilace

Jedním z nich byla snaha indiány asimilovat do majoritní společnosti. Předat jim hodnoty a vymoženosti západní kultury a tím je pozvednout z „nižšího stupně civilizačního vývoje“ na úroveň evropských Evropanů. Mezi hlavní rysy civilizace a pilíře asimilace patřilo přijetí křesťanství jako jediného náboženství, zemědělství jako jediný správný způsob získávání obživy, používání angličtiny jako jediného jazyka a přijetí hodnot západní civilizace.

Důležitým prvkem přijetí nového stylu náboženského smýšlení se stalo také odlišné pojetí výuky nové generace, což se projevilo zejména na konci 18. století. Tradiční způsob vzdělávání Indiánů spočíval v naslouchání a pozorování svých starších a následného napodobování úkolů každodenního života. Indiánské děti sedávaly u nohou vypravěčů, jejichž příběhy o bojovnících, kouzelnících a jiných duchovních bytostech sloužily jako lekce mravnosti, filozofie a náboženství. Později se jako mladí muži a ženy začali učit povinnostem

dospělého věku, například jak sbírat a preparovat rostliny pro potravu i léčení, stopovat a lovit zvěř a vyrábět oděvy a nástroje potřebné pro život. S tímto tradičním způsobem výuky skoncovaly školy (Zimmerman, 2003, s. 146 - 147). Školy v rezervacích a internátní učiliště, která byla postavena za účelem odloučit indiánské děti od rodin až na deset měsíců v roce, se pokoušely asimilovat Indiány přerušением kontaktu dětí s jejich domorodou kulturou.

Dalším způsobem asimilace byla výrazná změna postoje k půdě. Inkluzivní přístup domorodých obyvatel k darům země, v němž uctívali veškeré živé bytosti, a v případě nutnosti zabít zvíře vždy komunikovali s duchy a prosili o odpuštění, byl nahrazen obchodním přístupem. Často „*sami Indiáni ve snaze zlepšit své postavení v měnící se společnosti začali zabíjet buvoly a jiná zvířata s úmyslem výhodně prodat zejména jejich srst*“ (Enoch, 2009, s. 46).

Metoda použitá k dosažení této kulturní nadvlády zahrnovala masakrování obrovského množství domorodých obyvatel, které mělo vést ke snížení odporu. Ti, kteří přežili, byli nuceni přijmout západní způsob života nebo souhlasit s odsunutím. Ačkoliv mnoho Indiánů zemřelo na následky neúmyslného nakažení, nezdědka docházelo také k úmyslnému zavlečení nemocí do rezervací, zejména neštovic a moru, protože kolonialisté věděli, že Indiáni proti nim nemají přirozenou imunitu (Pritzker, 2000, s. 155 - 156). Děti se také staly obětí koloniální strategie kulturní nadvlády, i přesto, že byly považovány za menší hrozbu pro tradiční koloniální kulturu. Bylo jim zakázáno konverzovat v rodných jazycích, což mělo vést k vymýcení jakékoli stopy jejich původní kultury.

Pokud se domorodí obyvatelé vzepřeli asimilaci, byl vůči nim uplatňován druhý trend politiky, který spočíval v jejich odsunu. Indiáni mohou zůstat „barbary“, ovšem v tom případě musí být odsunuti mimo území, které civilizace potřebuje k využití a k realizaci. Tento koncept vrcholil ve 30. letech, kdy byl administrativou prezidenta Andrew Jacksona vydán zákon o odsunu indiánů (Indian Removal Act). Cílem přesunů byla většinou oblast západně od řeky Missouri, do tzv. Indiánského teritoria, které se stalo základem pozdějšího státu Oklahoma. Ze své podstaty byl odsun pouze dočasným řešením a také byl uplatňován pouze do doby, kdy zvětšující se počet obyvatel nedonutil Spojené státy expandovat na západ (Průcha 1986).

4.2.2 Vnitřní obrana domorodých obyvatel

V průběhu 18. století vznikala také rozličná hnutí v rámci indiánských skupin, která se snažila zmírnit dopad příchodu bělochů a jejich kulturního a náboženského vlivu na domorodé obyvatele. „*Severoamerická nativistická hnutí si vytkla za cíl zdůrazňovat domorodé severoamerické hodnoty všude tam, kde změněné podmínky činily z tradičních obřadů něco nesmyslného*“ (Zimmerman, 2003, s. 132). Právě v tomto období se rozšířil zájem bílých dobyvatel o zkoumání domorodých indiánských kultur, a nově příchozí antropologové a další badatelé si přáli stát se pozorovateli posvátných rituálů a tanců, které následně hodnotili, třídili a komentovali.

Jedním z řešení, jak se vyhnout těmto často negativním hodnocením, ospravedlňujícím vytlačování domorodých obyvatel a nadřazování křesťanské kultury, se stalo revitalizační hnutí. Mezi ně patří například Hnutí Pěkného jezera, které vzniklo na Severovýchodě. Toto synkretické hnutí začalo roku 1799 mezi Seneky. Po americké revoluci mezi lety 1775 – 1783 byla těmto lidem půda zkonfiskována, prodána nebo rozkradena. Potravy bylo málo a hrozbu sociálního zhroucení urychloval alkoholismus. Právě v této kritické době měl Pěkné jezero, náčelníkův bratr, sen o střetu s duchy, kteří poradili Senekům vzdát se téměř všech obřadních rituálů a alkoholu, a přizpůsobit se mírově bělochům. Vize Pěkného jezera zahrnovala také nebe a peklo jenom pro indiány (Zimmerman, 2003, s. 134 - 135).

Již v této době se indiáni snažili využívat i legální způsoby boje v rámci systému, jako například Ponkové, a obraceli se na americké soudy, vyzbrojeni smlouvami z minulosti. V těchto dobách však právní vymahatelnost indiánských zájmů měla minimální šanci na úspěch, protože stála proti mocnějším státním a veřejným silám a tlakům. Navíc mnoho indiánů obsahům těchto smluv nerozumělo, a proto nebylo obtížné je přesvědčit o jejich neplatnosti. Tyto legální a vojenské snahy vzepřít se politice odsunu mohou být považovány za první projevy organizovaného lokálního indiánského aktivismu (Olson, Wilson, 1986)

V druhé polovině 18. století došlo ke dvěma větším povstáním. Vůdce Ottavů Pontiak sjednotil indianské kmeny od atlantického pobřeží až k Mississippi a rozhodl se jediným mocným útokem dobýt pevnůstky, které běloši postavili před jednotlivými osadami. Během několika týdnů roku 1763 se podařilo dobýt většinu pevností kromě Detroitu. Když se ani lstí nepodařilo získat toto místo, po několika letech byl Pontiak nucen uzavřít s Angličany mír. Nakonec byl on sám lstí připraven o život (Volný, 2006, s. 46 – 47).

O několik let později povstal šónijský vůdce Tecumseh – Letící hvězda. Pochopil, že jednotlivé indiánské kmeny nedokážou navzájem spolupracovat natolik, aby se s úspěchem postavili nově zformované armádě spojených Států. Šónijský náčelník proto navrhl vytvořit dostatečnou protiváhu ve formě indiánské unie. V jeho úsilí ho podporoval jeho bratr, šamanský léčitel, který usiloval o duchovní sjednocení indiánských kmenů. Pomocí specifických vidění si dokázali získat přízeň mnoha indiánských kmenů, což vyústilo v desetileté trvání indiánské unie. Taktická chyba obou náčelníků však nakonec způsobila zbytečné ztráty na životech, a americká armáda tento pokus jedním tažením zmařila (Volný, 2006, s. 48 – 49).

Později se událo ještě několik významných bitev, přičemž nejdůležitější se odehrál roku 1876 u Littlebig Hornu. Zde již bojovali v barvách americké armády také indiáni, kteří přijali víru i kulturu dobyvatelů. Roku 1898 však indiáni definitivně svůj boj proti bílým dobyvatelům prohráli. Příkladem může být neslavně proslulý odpor „pěti civilizovaných kmenů“, které měly být odsunuty do Indiánského teritoria, přes svůj efektivní způsob adaptace a akulturace. Čerokiové a jejich příbuzní se pokusili bojovat proti odsunu právní cestou a obrátili se na soud, který jejich argumenty neuznal. V pozadí odsunu Čerokiů stály zájmy a nenávisť bílých farmářů a misionářů. Selhal i pokus vzepřít se odsunu násilím a příslušníci „pěti civilizovaných kmenů“ byli donuceni k přesídlení do Indiánského teritoria. Jejich odsun vzešel do historické paměti jako Stezka slz, při které mnoho indiánů přišlo o život (Olson, Wilson, 1986).

Posledním svobodným kmenem zůstali Apačové, ale smrtí jejich vůdce Geronima roku 1909 i oni ztrácejí svá poslední území. Občanská práva a státní občanství Spojených států získávají indiáni teprve roku 1924. Většina jich však musí žít v rezervacích i nadále.

4.3 Aspekty křesťanské misie

Jak již bylo zmíněno, první setkání domorodých Indiánů s křesťany se uskutečnilo pomocí kontaktu španělských dobyvatelů s původními osadníky Ameriky. Vzhledem k poměrně vysokému počtu Indiánů se dobyvatelé nesetkali s vlídným přijetím. Kromě prvních zájemců o získání přírodního bohatství se mezi nově přichozími objevili také misionáři. Kolem roku 1526 přicházeli do Nové země kněží ve dvojicích, a o rok později sám papež prohlásil, že domorodí Indiáni jsou schopni porozumět katolické víře. Toto prohlášení zvýšilo zájem dalších misionářů, a brzy začal systematických příchod členů františkánského

řádu, kteří přicházeli do Nové země přes Mexiko. Královský výnos z roku 1573 pak způsobil, že ani misionáři neměli právo nechávat si přírodní bohatství nalezené na cestách (Higham, 2016).

Přesto však nelze poměřovat veškeré dobyvatele jedné národnosti stejným způsobem. Kolem roku 1620 se Thomas Mayhew snažil na Rhode Islandu získávat domorodé obyvatele pro křesťanskou víru s respektem k jejich původnímu systému víry a překonat tak jejich nenávist pramenící z dob španělských kolonistů. Ve stejné době však John Elliot v Massachusetts naopak disciplinoval Indiány pomocí stejného typu oblékání a účesu, jaký nosili bílí muži a ženy. Holandští obchodníci se naopak soustředili na obchodní kontakty, a náboženství jim sloužilo spíše jako záminka k vyžádání pomoci od jiných křesťanů, bylo – li toho zapotřebí. Jinak se misionářskými snahami neřídili (Raková, 2012, s. 12 – 13).

Francouzští katoličtí misionáři působili na domorodé obyvatele odlišně od španělských. Francouzští katoličtí misionáři nejprve prosili Indiány o dopravu a podporu, načež dobrovolně zmizeli v divočině, aniž by zakládali misionářské kolonie. Snažili se spíše navázat na francouzský farní systém, kdy jednotliví kněží pracovali s jednotlivými indiánskými vesnicemi. Huronové přijímali s nedůvěrou francouzské jezuitu, kteří jim přinášeli dary a sliby věčného života. Jezuité bydleli v huronských vesnicích a naučili se huronský jazyk, avšak nechtěli žít huronským způsobem života. Odmítali indiánskou spiritualitu a nutili lidi, aby přijali učení náboženství, jež jim bylo cizí. Křesťanská učení byla soustředěna v knize, kterou si indiáni nemohli přečíst, a vyjadřovaly je cizí metafory, symboly a hudba. Přesto však Huroni konvertovali poté, co zjistili, že jim s takto získaného spojení plyne lepší přístup k obchodu s kožešinami. Mohawkové ze Severovýchodu si vyžádali misionáře poté, co Francouzi uničili při odvetném nájezdu jejich vesnice (Zimmerman, 2003, s. 26 - 27). Více indiánů se přesunulo do misí, kdy hladomor, zvýšená válka nebo jiné stresy ztěžovaly život mimo mise. Když tato napětí zmizela, Indiáni se vrátili z misí, nesli s sebou sdělení a informace o španělštině, které sdíleli se svým specifickým kmenem a spojenci. (Higham, 2016)

Zprávy raných badatelů a misionářů zobrazovaly domorodé obyvatele jako divochy žijící v ráji na zemi a navrhovali, že tito jedinci jsou padlými křesťany. Španělé si jako první viděli podobnosti mezi španělskou katolickou kulturou a indiánskými kulturami, z čehož vyvodili závěr, že Indiáni již byli vystaveni křesťanství v minulosti. Život španělské misie v Americe připomínal evropská křesťanská společenství, a misionáři se snažili vytvořit trvalé osídlení indiánských konvertitů. Většina misí si kladla jako podmínku povinnou účast na

křesťanských oslavách a mších, vyžadovala, aby všechny schopné orgány pracovaly v rámci misie, a její členové zavedli systémy řízení s využitím patriarchální křesťanské rodiny. Každý den chodili konvertité pracovat na pole, modlili se v kostele, snažili se žít v systému, kde otcové a muži vládli a setkávali v radě podobné spíše evropské nežli biblické formě vedení společnosti (Higham, 2016).

Domorodí obyvatelé představovali výzvu zejména pro španělské i francouzské katolíky. Ve Španělsku se Indiáni stali předmětem intelektuální a teologické debaty, neboť nejprve muselo být rozhodnuto, zdali tito obyvatelé vůbec mají duše. Vzhledem k delšímu pobytu Francouzů v indiánských kulturních systémech a užším kontaktu s nimi vykazovali katoličtí misionáři hlubší pochopení rozdílů mezi různými kmeny domorodých obyvatel (Higham, 2016) Jednotlivé skupiny křesťanských misionářů však trvaly na způsobu a průběhu christianizace odlišným způsobem. Obzvláště silný a úspěšný se ukázal být „římský katolicismus, protože mnoho jeho rysů vyvolávalo u konvertitů dobře známé ozvuky: kult Panny Marie připomínal jejich vlastní uctívání Matky Země, světci nebyli tak docela nepodobní indiánským posvátným tvorům a dramatický ceremonialismus byl rysem společným jak katolicismu, tak mnoha indiánským kulturám“ (Zimmerman, 2003, s. 27). Křesťanství se u některých domorodých skupin ujalo, ale mnoha lidem nedokázalo nahradit tradiční spiritualitu, neboť obsahovalo pouze nepatrné zmínky o úctě vůči světu přírody, která byla ústředním rysem mnoha domácích tradic.

Odlišný způsob konverze prosazovali puritáni, jejichž striktní výklad pro Indiány nesrozumitelných biblických příkazů nenašel u domorodých obyvatel kladnou odezvu. „Od konvertitů se očekávalo, že zavrhnou tradiční formy víry a rituálu, tedy samotnou podstatu své kultury a identity. Puritánští osadníci Nové Anglie si poslušnost vynucovali silou. Wampanoagové byli perzekvováni, když lovíli a rybařili o sabatu, používali indiánské způsoby léčení a ženili se a vdávali mimo křesťanskou církev“ (Zimmerman, 2003, s. 26). V Plymouthu v Massachusetts dokonce hrozil Indiánům, kteří odmítli křesťanství, trest smrti.

Známky krutého a ponižujícího přístupu misionářů k domorodým obyvatelům je možné nalézt také z amerických archivů. V roce 1739 si baptistický ministr na Rhode Islandu do svých zápisků poznamenal, že vyhnání a zabití Domorodých Indiánů je trestem za jejich hříchy, a sám Bůh byl rád, že připravil nový azyl pro osadníky přicházející do této části Nové Anglie. Své názory šířil také mezi další misionáře, kteří se chystali na příjezd, a z jeho slov lze vyvodit závěr, že Indiány považoval za podřadné jedince s naprosto nerozvinutou kulturou, kteří nemají žádné dovednosti a nejsou schopni vytvořit žádné umění. Všiml si také

specifické averze Indiánů vůči anglickému způsobu života, neochoty ustoupit z naučeného myšlení, a jakousi leností vůči uctívání Boha. Skutečnost, že se během posledních desetiletí zvýšil poměr anglických osadníků vůči domorodým obyvatelům, přičítá nádherné a nevyzpytatelné Prozřetelnosti Boha, která v celé záležitosti vyhnání domorodců a výstavby evropských kolonií a křesťanských církví sehrála důležitou roli. Zejména anglické misie mají právo zabírat tuto půdu, neboť nepřišly plundrovat zemi jako Španělé, ani uplatňovat krvavé praktiky jako domorodci, ale snaží se osvobodit tuto zemi ve jménu Boha všemohoucího (Rev. Callender, 1739).

Indiánský křest přinášel domorodým obyvatelům vedle předpokládané hodnoty duchovní, spočívající v záchraně před pohanským údělem zatracení, také jiné, zcela konkrétní výhody. Spolu s křížem domorodci přijímali nejen tíhu evropských civilizačních návyků, ale také výhody a práva. Pokřtěný konvertita se stával obyvatelem kolonie a získal rovnocenné postavení v praktickém životě: mohl vystupovat na úřadech a na soudech, nakládal svobodně se svým majetkem včetně půdy, měl právo nosit zbraň a požíval veřejné ochrany (Raková, 2005, s. 18 - 19). Nejprve však bylo nezbytné vzbudit mezi Indiány tuto potřebu, což se dělo zejména pomocí obchodování s alkoholem a zabírání stále většího území na úkor indiánských osad. Náboženství se tedy stalo jedním z prostředků, jak mohli alespoň někteří z domorodých obyvatel zůstat v místech, která jejich předkům po právu náležela.

5. Průběh christianizace mezi černošskými obyvateli

Afričané a afričtí potomci pracujících byli vystaveni způsobům evropského křesťanství již v 15. století, kdy portugalští misionáři přišli na pobřeží Afriky. Někteří otroci přijali křesťanskou víru již na palubách otrockých lodí, jiní přijali křesťanství na portugalském území. Mnohé další skupiny konvertovaly poté, co dopluly do Ameriky.

5.1 Černošští obyvatelé amerických kolonií

Postup anglických kolonizátorů se nezaměřoval pouze na vnitrozemí, ale také na ostrovy v Karibiku a další území. Z politických důvodů se výpravy Angličanů do oblasti Guayany omezovaly na malý počet obchodních cest. Roku 1620 se někteří členové výpravy do těchto míst usadili na ostrovech v Malých Antilách a začali s postupnou kolonizací.

Barbados, Sv. Kryštof, Nevis a Antigua se brzy stali předmětem zájmu mnoha přistěhovalců. Tyto ostrovy však nebyly zcela prázdné. Nově příchozí se však museli vyrovnávat s nástrahami subtropického prostředí, což vedlo k extrémní konzumaci alkoholu a k drsnému zacházení s nájemnými čeledíny. Tito čeledínové však nebyli černé pleti (Raková, 1997, s. 305 – 308).

Černoši se do oblasti Karibských ostrovů a Severní či jižní Karolíny, která začala být osidlována ve druhé polovině 17. století, začali dovážet teprve poté, co bylo nezbytné zajistit levnou námezdní sílu. V této době zde již převládl anglický puritanismus, který zvítězil nad španělským katolicismem, a jejich vliv se rozšířil také na Jamajku. Zvláště objev cukerných plantáží znamenal zvýšení bohatství plynoucích z těchto oblastí. V roce 1673 již žilo na Jamajce 17 tisíc osob, z čehož 9 tisíc bylo černochoů. Orientace na cukerný průmysl, vyžadující mnohahodinovou tvrdou práci, spolu s novými ekonomickými teoriemi, které upozorňovaly na přílišný odliv pracovní síly z britských ostrovů, však způsobila výrazné navýšení černých obyvatel těchto ostrovů (Raková, 1997, s. 308 – 311).

Doposud se však jednalo zejména o nájemné pracovníky, kteří sice mnohdy zůstávali na ostrovech desítky let, avšak doposud nebyli v postavení otroků. Protože však již nebylo možné, aby si pracovníci po skončení služby zakoupili půdu, na což měli dle zákona nárok, začali se zejména bílí pracovníci stěhovat pryč z této oblasti. V roce 1661 proto přijal barbadoský sněm první otrocké zákony jakožto prevenci před černošským povstáním. Jejich úprava v letech 1682 a 1688 obsahovala ještě přísnější tresty za kriminalitu, útoky a přípravu rebelií. Černoši v těchto dokumentech byli označováni za divoké barbary s přirozeným sklonem k násilí, loupežím a nelidskostí, kteří nejsou schopni pochopit a přijmout civilizované zákony a musí být ovládáni silou. Pouze nemalá vrstva černochoů získala od svých pánů status svobodného občana, ale ani tak nebylo jejich postavení rovnocenné s bílými obyvateli (Raková, 1997, s. 312– 313). Uvedené zákony byly založeny na skutečných událostech, kdy španělstí marooni bojovali proti Angličanům až do počátku 60. let. Teprve poté s nimi byla uzavřena mírová dohoda, a někteří dokonce spojili s Angličany své síly proti Španělům (Raková, 2005).

Specifické postavení mezi státy Severní Ameriky z pohledu černých obyvatel zastávaly Severní a Jižní Karolíny. Zatímco v Severní Karolíně se osadníky stávali především zkušení a protřelí váleční veteráni, Jižní Karolínu osídlili spíše příchozí z Barbadosu a dalších ostrovů. V Jižní Karolíně byl více než dostatek půdy a otroci zde nemuseli být drženi v podmínkách stísněných barbadoských plantáží. Proto bylo dovoleno také černým

obyvatelům nové kolonie vlastnit malou část půdy. I přesto se však do vládnoucí vrstvy dostali bílí muži, kteří byli zvyklí nakládat s černými obyvateli jako s majetkem. Proto byl v roce 1683 přijat první zákon týkající se otroků, v roce 1687 byla přijata omezení pohybu pro černochoy, a v roce 1691 byli černoši prohlášeni za majetek, zčásti movitý a zčásti nemovitý. Zatímco v jiných státech se otrokářství postupně ustanovovalo, Jižní Karolína si dokázala vydobýt v tomto ohledu prvenství (Raková, 2005, s. 433 – 435).

Ke konci 18. století se na území severoamerického kontinentu nacházelo 700 000 černošských otroků. Zejména jižní část tohoto kontinentu podporovala systém otrokářské práce, která byla využitelná na plantážích i v domácnosti, roku 1775 založil Benjamin Franklin ve Filadelfii první americkou společnost, která si ukládala za úkol programově usilovat o zrušení otroctví. Postupně se toto hnutí rozrůstalo, a na celonárodním sjezdu roku 1794 se sešli zástupci z deseti různých států. Přesto však protitrokářské hnutí dlouho postrádalo podstatnější společenský a politický vliv (Volný, 2006, s. 90 – 91). K celkovému sjednocení dosti napomohla právě křesťanská idea určující postavení člověka, stejně jako vliv osvícenství, který změnil pohled na hodnotu každého člověka bez ohledu na barvu pleti, jeho náboženství a postavení ve společnosti.

5.2 Christianizace jako cesta ke svobodě

Mnoho otroků si do nových působišť přinášelo své zvyky, tradice a víru, kterou zdědili po svých předcích. Křesťanství pro ně představovalo náboženství jejich nepřátel, kteří je zbavili svobody a donutili je žít na zcela novém území. Přijetí otrokářských zákonů a šíření rasové nesnášenlivosti napříč americkým kontinentem postavilo černochoy ještě níž nežli domorodé indiánské obyvatele. Proto se přijetí křesťanství jevilo jako možnost, jak si své postavení v očích bílých kolonizátorů vylepšit. Během sedmnáctého století černoši v nizozemské kolonii Nové Nizozemsko a na španělské Floridě pokřtili své děti a byli oddáváni církevním sňatkem. Tento podíl v dominantním evropském náboženství pomohl vytvořit typ koloniální společnosti, ve které byli černoši více integrovaní a měli větší práva než pozdější generace otroků (Sambol – Tosco, 2004).

Někteří otroci také vnímali konverzi ke křesťanství jako cestu ke svobodě. V prvních letech osídlení například uprchlí otroci z Jižní Karolíny zamířili na Floridu, kde jim španělská koruna slíbila svobodu jako odměnu za konverzi. Držitelé otroků v britských

severoamerických koloniích se však obávali, že christianizace otroků by vedla ke zvýšenému počtu požadavků na emancipaci ze strany otroků. V roce 1667 si Virginie jako první stát uzákonila, že konverze ke křesťanství nemůže změnit stav otroka na svobodného občana (Sambol – Tosco, 2004).

Na konci sedmnáctého století se anglikánští misionáři pokoušet se přinést křesťanství k otrokům v jižních koloniích často ocitli se upírat se proti ne jediný nespolupracující mistr, ale také odolní otroci. Nespornou překážkou přijetí křesťanství mezi otroky byla jejich touha pokračovat v dodržování náboženských přesvědčení a rituálů svých afrických předků. Misionáři pracující na jihu byli obzvláště nespokojeni se specifickými praktikami afrických otroků, jako je polygamie či to, co nazývali modlářským tancem. V některých oblastech bylo doloženo, že černošští otroci, kteří přijali křesťanství v Americe, zcela neopustili své původní náboženství. Místo toho se zabývali synkretismem, v němž se mísily křesťanské vlivy s tradičními africkými obřady a vírami (Sambol – Tosco, 2004).

Názory na otroctví a jeho význam se různily již od jeho počátku. Jeden z názorů zdůrazňoval, že zotročování černocha představoval akt milosrdenství, protože pouze skrze otroctví jich bylo možné přivést ke Kristu velké množství. Tato náboženská sankce za otroctví vyvolala mnoho problematických otázek. Zdá se, že někteří majitelé otroků věřili, že obrácení černocha na křesťanství ho opravňuje k svobodě na základě toho, že jeden křesťan by neměl držet druhého za otroka. Jiní se zasazovali o přiznání určitých náboženských privilegií každému černochovi, který se obrátí ke Kristu. O skutečném účinku přeměny nebo křtu však panovaly pochyby. Pokud by důkaz o pohanství legalizoval zotročování černocha, a následné obrácení na křesťanství představovalo důvod k jejich osvobození, znamenalo by to ohrožení celého otrockého systému (Jernegan, 1916, s. 505).

Na přelomu 17. a 18. století se křesťanství šířilo napříč celým americkým kontinentem, a majitelé otroků se naprosto neshodovali s názorem, že přijetí této víry by mělo černošským otrokům umožnit získat svobodu. Nejméně šest kolonií přijalo zákon oddělující křesťanství od přijetí nové víry od svobodného života (Ross, 2012, s. 254 – 255). Přesto však křesťanská víra v jistém smyslu napomáhala udržení poslušnosti mezi otroky, neboť výklad Bible napomáhal přesvědčení determinace daného postavení. Otroci byli přesvědčeni o nutnosti tohoto řádu, a otroctví přijímali jako nedílnou součást svého údělu.

Nelze přeceňovat roli černošského náboženství v historickém úsilí Afričanů o uznání lidských a občanských práv. První náboženská setkání Afričanů v Americe usilovala o

zachování funkcí kulturních systémů narušených kolonizací a zotročováním. Černé náboženství a para-náboženské skupiny strukturovaly černou občanskou společnost. Široká praxe katolicismu kolonizátorů mezi populací Afričanů se ukázala slučitelná s domorodým náboženstvím, což však představovalo nepřijemnou překážku pronikání afrických tradic do křesťanství. V různých oblastech Severní Ameriky během koloniální éry praktikovali Afričané domorodé tradice, vyznačující se hybridizací afrických tradic s křesťanstvím. Jejich víra je utvrzovala v názoru, že Evropané mají nad jejich životy pouze dočasnou moc, což hlásali také v rámci nočních shromáždění. Pouze tato setkání představovala pro černošské komunity určité zachování posvátných rituálů, ačkoliv možnost propojení vzájemného vztahu mezi lidmi a přírodou již byla narušena. Černé svobodné zednářství poskytlo další možnost pro rozvoj náboženské komunity mezi Afričany (Ross, 2012, s. 252 – 254).

Doposud zmíněné síly prosazovaly ve větší či menší míře konverzi dovážených černochoů, i když byli nuceni žít ve stavu otroctví. Poté, co byli tito jedinci odloučeni od jejich přirozeného prostředí, v němž pohanství a pověry představovaly ústřední ničivé síly, narušily se také jejich přirozené vazby na rodinu a náboženské vůdce. Konverze ke křesťanství představovala určitý příslib mírnějšího zacházení, a pomocí obchodníků a převaděčů se tak dosáhlo konverze většího počtu černochoů. Anglikánská církev, založená v roce 1701, začala mít svůj vliv mezi černochoy v roce 1702. Do konce roku 1785 poslala americkým koloniím mnoho misionářů, katechetů a vyučujících s instrukcemi na podporu konverze otroků černochoů. Katechisté byli jmenováni a vyškoleni speciálně k tomuto účelu. Kromě toho tato společnost připravoval kázání, katechismy a další literaturu, určenou pro konvertované černochoy, které pomáhaly s náboženskou výukou černochoů (Jernegan, 1916, s. 509 - 510). Poté, co byla ustanovena svoboda černošských občanů, v podstatě všechna černošská společenství vyznávala křesťanskou víru. Ani tato skutečnost však nedokázala zabránit projevům rasismu, které byly vůči černochoům projevovány, a byla jim upírána některá základní práva.

6. Závěr

Náboženské představy domorodých obyvatel Severní Ameriky představovaly pro dobyvatele neznámou oblast, které se obávali a kterou odmítali. Přesto se však například představy o Ráji či o čarodějnicích a temných silách objevovaly napříč křesťanským i

Indiánským myšlením. Protože většina dochovaných materiálů, pojednávajících o kolonizaci amerického kontinentu, byla sepsána bílými obyvateli, také důvody vedoucí k přijetí křesťanství ze strany Indiánů jsou porovnávány z pohledu jejich protivníků. Christianizace bývala zobrazována jako požehnání, případně jako výhodná výměna, která Indiánům otvírala nové možnosti. Sami kronikáři však nezohlednili skutečné důvody christianizace, kterými byly pocit nadřazenosti, obavy z neznámých obyvatel a přírody a v některých případech také náboženské snahy o spasení. Pohnutky však vycházely především z potřeby naplnit vlastní představy o životě v Nové zemi, přičemž existuje pouze velmi málo dochovaných zmínek o snaze porozumět náboženským představám domorodých obyvatel.

Tato práce shrnuje průběh christianizace a kolonizace v rozmezí třech století. Historické doklady a studie poukazují na zajímavou skutečnost. Zatímco domorodí obyvatelé se nesnažili asimilovat nově příchozí do vlastních sociálně-kulturních systémů, bílí dobyvatelé projevovali vůči jiným náboženským systémům respekt pouze v těch chvílích, kdy se na nich stali existenčně závislí. Poté, co si noví osadníci vybudovali vlastní kolonie, a zejména po příchodu britských puritánů, udržovali si od jiných nežli bílých spoluobčanů trvalý odstup. Pohrdání a projevy odporu se vztahovaly také na jednání s černošskými otroky, kteří se museli podřídit náboženství svého majitele. Ačkoliv ke konci 18. století byli otroci považováni za věci, přesto se přijetí křesťanství vyžadovalo jako projev oddanosti. Podobně jako Indiánům, ani černošům nepřinesla christianizace svobodu a rovnost s bílými osadníky. Odmítnutí přijetí křesťanské víry znamenalo pro Indiány nutnost odsunu do rezervací a pro černošy fyzické tresty. Ani zaručení náboženské svobody po skončení války za nezávislost se nevztahovalo na marginalizované skupiny obyvatel, kteří museli za svou svobodu i nadále bojovat.

Historické studie také spíše okrajově zmiňují souvislost přijetí křesťanství s pohromami, které pro domorodé obyvatele znamenalo zavlečení evropských chorob na americký kontinent, rozšíření alkoholu a zabírání půdy. Přerušování kontaktu s duchy země a neschopnost vyléčit členy svého kmene znamenala pro Indiány více nežli požadavek přijetí Krista. Mnoho kmenů by bylo schopno projevovat patřičnou úctu oběma náboženským systémům, avšak křesťané nebyli schopni a ochotni se zajímat o víru Indiánů jiným než pohrdavým pohledem. Pokud již popisovali zvyky a rituály vybraných kmenů, činili tak spíše ze zvědavosti nežli z touhy porozumět. Někteří členové kmenů se nechali přesvědčit, aby předváděli své posvátné tance pro publikum složené z křesťanů, kteří se tím jen utvrdili ve vlastní nadřazenosti. Jak však dokládají historické prameny, kruté zacházení s domorodými

kmeny převládalo nad snahou o porozumění odlišné kultuře, a ani pozdější udělení občanství Indiánům a zaručení jejich náboženské svobody již nedokázalo tyto obyvatele navrátit k jejich přirozenému způsobu života.

Použitá literatura:

AHO, J. Christian Heroism and the Reconstruction of America. Association for Critical Sociology, Vol 39, Issue 4, 2013

BROOKS, J. Hard feelings; In: MARTIN, J. W. NICHOLAS, M. A. Native Americans, Christianity, and the Reshaping of the American Religious Landscape. The University of North Carolina Press, US, 2010.

ČERNÍK, Jiří, S tomahawkem proti mušketám: přehled bojů s indiány na území dnešních USA v letech 1622–1890, Praha 2010.

DAVIS, W. C., ROSA, J. G., Americký západ: bouřlivá historie osídlování spojených států od expedice Lewise a Clarka do bitvy u Wounded Knee, Praha 1995.

ENOCH, R. Native Americans on the Path to the Catholic Church: Cultural Crisis and Missionary Adaptation. U.S. Catholic Historian, Volume 27 (1) – May 11, 2009

JEIER, T. Indiáni. Praobyvatelé Severní Ameriky. Praha: Knižní klub, 2013

JERNEGAN, M. W. Slavery and Conversion in the American Colonies. The American Historical Review, Vol. 21, No. 3, April 1916, p. 504-527.

JOHNSON, P. Dějiny amerického národa. Praha: Academia, 2000.

MARTIN, J. W. The Land Looks After Us: A History of Native American Religion. New York: Oxford University Press, 1999.

OLSON, J., WILSON, R. Native Americans in the Twentieth Century. Urbana and Chicago: University of Illinois Press, 1986.

PRITZKER, B. A Native American Encyclopedia: History, Culture, and Peoples. New York: Oxford University Press, 2000.

PRUCHA, F. The Great Father: The United States Government and the American Indians. Lincoln/London: University of Nebraska Press, 1986.

PUTNA, M. C. Obrazy z kulturních dějin americké religiozity. Praha: Vyšehrad 2010.

RAKOVÁ, S. Věra, rasa a etnicita v koloniální Americe. Praha: Knižnice dějin, 2005.

RAKOVÁ, S. Americké kolonie v Severní Americe v 17. století. Praha: Historický ústav, 1997.

RAKOVÁ, S. Dobrodruzi, puritáni a Indiáni. Angličané v Novém světě. Praha: Nakladatelství Libri, 1998.

ROSS, R.E. Black Theology and the History of U. S. Black Religions: Post Civil Rights Approaches to the Study of African American Religions. Religion Compass 6/4, 2012, s. 249 – 261.

SMITH, Captaine Iohn. The generall historie of Virginia, New-England,. Bedford, MA: Applewood Books, 2006.

STINGL, M. Války rudého muže, Praha: Naše vojsko, 2004.

UTLEY, R. M., Kopí a štít: život a doba Sedícího býka, Praha: Hynek, 1999.

VÁCLAVÍK, D. Proměny americké religiozity. Brno: Masarykova Univerzita, 2013.

VOLNÝ, Z. Toulky minulostí světa, 8. díl. Praha: Via Facti, 2006.

ZIMMERMAN, L. J. American Indians: The First Nations. Brécourt Academic, France, 2003

HERSKOVITS, M. J. Akulturace: proces kulturního přenosu. (online) Cahiers du CEFRES, 1997. [cit. 12.4.2019] Dostupné z:

http://www.cefres.cz/IMG/pdf/herskovits_1997_akulturace.pdf

Rev. J. CALLENDER., An Historical Discourse on the Civil and Religious Affairs of the Colony of Rhode-Island and Providence Plantations in New-England in America. /online) American historical Archives, 1739. [cit. 12.4.2019] Dostupné z:

<http://nationalhumanitiescenter.org/pds/becomingamer/growth/text7/indianlands.pdf>

KIRWAN, P. The Emergent Land: Nature and Ecology in Native American Expressive Forms. (online) University of Dublin, 2016. [cit. 12.4.2019] Dostupné z:

<http://www.ucd.ie/pages/99/articles/kirwan.pdf>

HIGHAM, C. L. Christian Missions to American Indians. (online) Native American History, Religious History, 2016. [cit. 12.4.2019] Dostupné z:

<http://oxfordre.com/americanhistory/view/10.1093/acrefore/9780199329175.001.0001/acrefore-9780199329175-e-323>

SAMBOL – TOSCO, K. The Slave Experience. (online) Religion: Historical Overview, 2004. [cit. 12.4.2019] Dostupné z:

<https://www.thirteen.org/wnet/slavery/experience/religion/history.html>

7. Resumé

The main Topic of this bachelor is the process of expansion of christian religion and the process of colonization in the North America. The process of turning people to the christian belief was spreaded in the whole world, but only in North America was connected with founding of viliges, towns and states. In this bachelor I am trying to describe the relationships between natives and colonizers, influence of christianity in the native tribes and how was christianity accepted by indians, which was my first primary goal. The secondary goal was to describe main events, that happend in this time and which influenced the future devolepment in certain natives. Another secondary goal was to find out how the colonization influenced black men. This work is divided into four chapters.

The first one is devoted to the historical progress of colonization tries of the british puritans. The second chapter specifies local tribes which were chosen for missionary activities. In the third chaoter I occupy with process of christianization and asimilation. In the last chapter I am writing about christianization of black people.

The main literature which I use is published by Svatava Raková occupying with colonization by british people and books of David Václavíka and Thomase Jeiera talking about religion traditions.

The outcomes of this work may help in the next studies related to this topic as the valuable source of informations.